

Het evangelie is geen lief en vriendelijk verhaal

In veel missionaire benaderingen moet je het woord 'bekering' met een lampje zoeken. Is het niet meer van deze tijd? Wim Dekker spelt in zijn nieuwste boek *Verbonden en vervreemd* de rede van Paulus op de Areopagus en concludeert dat we het net aan de andere kant moeten uitwerpen.

Opinie

Wim Dekker

Wanneer we bij de profeten in het Oude Testament de oproep tot bekering lezen, gaat het altijd om twee dingen. In de eerste plaats gaat het om het loslaten van alle afgoden en het liefhebben van de ene en enige God, de God van het unieke verbond: JHWH.

In de tweede plaats gaat het om het doen van gerechtigheid, het liefhebben van de naaste. Op de een of andere manier gaat het altijd om de eerste en de tweede tafel van de Tien Geboden. Aan het begin van Jezus' prediking zegt Hij – volgens Matteüs in de Bergrede – dat Hij niet gekomen is om enig gebod teniet te doen, maar om ze alle te vervullen (Matteüs 5:17).

Wanneer Jezus na zijn opstanding zijn leerlingen de opdracht geeft de wereld in te trekken, zegt Hij volgens dezelfde evangelist dat zij alle volken moeten leren alles wat Hij hun geboden heeft in acht te nemen (Matteüs 28:19).

Er is dus een doorgaande lijn: van de profetische prediking gebaseerd op de Tora, naar Johannes de Doper en Jezus zelf. Vervolgens naar de verkondiging van de leerlingen die de boodschap verder dragen naar de volken. Steeds gaat het om de oproep God lief te hebben boven alles en de naaste als zichzelf.

Vanzelf gaat dit blijkbaar niet. Anders zou er niet steeds opgeroepen hoeven te worden tot omkeer. Blijkbaar geldt zowel van de jood als de heiden dat ze altijd weer geneigd zijn de andere kant op te gaan. De afgoden trekken en het egoïsme wint het van de liefde tot de naaste.

Aantrekkelijk?

We kunnen ons nauwelijks voorstellen dat wij vandaag op dezelfde wijze als Paulus de inwoners van een stad of dorp zouden benaderen. Het eerste deel van zijn optreden kan wellicht wel op onze sympathie rekenen. Wanneer we het evangelie ter sprake willen brengen als mensen die zich geroepen weten de missie van Jezus en van de apostelen voort te zetten. We proberen evenals Paulus aanknopingspunten te vinden om met mensen in gesprek te raken.

We doen dat niet omdat we weten dat je mensen nu eenmaal beter met stroop dan met azijn kunt vangen. Integendeel, met dat soort opportunisme willen we niets te maken hebben. Het evangelie is geen marktkoopwaar. We doen het omdat we ervan overtuigd zijn dat ieder mens in zijn oorsprong met God de Schepper verbonden is en dat we er daarom op mogen vertrouwen, sporen van die verbondenheid aan te treffen, hoe verborgen soms ook.

Maar het tweede deel van Paulus' optreden is ons in het algemeen

vreemd geworden. Wanneer we verder gaan dan het delen van gemeenschappelijke ervaringen en God meer expliciet ter sprake brengen, proberen we vaak iets door te geven van de liefde van God.

We proberen vooral de gulle en royale kant van het christelijk geloof te laten zien, dat het fijn is om te geloven, ook vanwege de geborgenheid, de hoop, het perspectief, de bevestiging van ons bestaan.

Soms betekent dit iets voor mensen. Dan gaat het meestal om mensen in crisissituaties of mensen met veel teleurstelling en vragen over hun identiteit.

In heel veel andere gevallen is de reactie echter: 'Fijn voor jou, maar ik heb dit geloof niet nodig.' Enige tijd geleden schreef een predikant, die een leven lang zijn sporen verdiend heeft in het missionaire werk, dat hij altijd gedacht had uit te kunnen leggen waar het geloof goed voor is, waarom het je gelukkiger

De meeste mensen in onze samenleving denken dat ze zonder geloof prima kunnen leven

maakt et cetera, maar dat hij steeds meer merkt dat hij het bijna niet meer duidelijk kan maken (ds. Aart Mak van Radio Bloemendaal in *Nederlands Dagblad*, 19 mei 2017).

De meeste mensen in onze samenleving prima kunnen leven, dat het geloof het leven eerder ingewikkelder maakt dan eenvoudiger en dat ze de steun, die vorige generaties in hun geloof vonden, nu niet meer nodig hebben.

Bijna dertig jaar geleden wees Okke Jager in zijn boek *De verbeelding aan het woord* reeds op de drie o's: onverstaaenbaarheid, onvoorstelbaarheid en onverschilligheid, wanneer we God ter sprake proberen te brengen in onze cultuur. Op deze drie o's botsen we, en het traditionele christelijk geloof lijkt iets van vroeger.

Overhoop

Mijn stelling is dat we het net aan de andere kant uit moeten werpen. We moeten stoppen met het evangelie zo lief en zo vriendelijk mogelijk voor te stellen. We zullen het moeten wagen op de manier waarop Paulus het deed in Athene.

Op de vraag wat het geloof toe zou kunnen voegen aan het leven, is het antwoord: voorlopig even niets, in eerste instantie gooit het evangelie je leven overhoop. Het zegt dat wij mensen leven op Gods adem, ten nauwste aan Hem verbonden

Fragment uit *De wonderbaarlijke visvangst* van Raphaël uit 1515. Petrus had in een nacht vissen niks gevangen, maar nadat Jezus uit zijn boot de menigte had toegesproken, zaten Petrus' netten vol. Foto: Victoria & Albert Museum

zijn, maar dat we tegelijk totaal van Hem vervreemd zijn, doordat wij altijd in de eerste plaats aan onszelf denken.

Door die manier van leven struikelt het recht op de straten van deze wereld, gaan talloze relaties voortijdig stuk, stikken jongeren en ouderen in eenzaamheid en smelten de ijskappen op de Noordpool. Als je de euvele moed hebt je met het evangelie in te laten, moet je erop rekenen dat je leven op z'n kop gaat. De Bijbel noemt dat 'bekering'.

Deze nieuwe concentratie op de oproep tot bekering is allerm minst een pleidooi om er met gestrekt been in te gaan of het christelijk

De toehoorder krijgt geen aai over de bol, maar evenmin een klap in het gezicht. Hij krijgt een duw in de rug: draai je om

geloof te communiceren als een streng eisenpakket voor mensen die coûte que coûte tegen de stroom in gaan leven.

Op het moment dat de God van Israël ter sprake komt op de Areopagus, is het eerste wat mensen horen dat Hij en zij wat met elkaar hebben. Zonder zich ervan bewust te zijn, leven ze op de adem van zijn stem, delen in zijn goedheid en liefde.

Deze God, waar ze dus al zoveel mee hebben, heeft wel een probleem met hen, namelijk dat ze de afgoden zijn gaan dienen. God en mens waren verbonden, maar zijn vervreemd van elkaar. Daarom roept Hij op tot omkeer.

Duwtje in de rug

Hoe confronterend deze boodschap ook moge klinken, ze heeft een positieve strekking. De goede verstaander hoort hier meer genade dan oordeel. In de bezinning op missionair werk wordt vaak gezegd dat moderne mensen geen idee hebben van wat 'zonde' is en dat je daarom niet kunt aankomen met de boodschap dat zondige mensen Jezus Christus, zijn verzoenend lijden en sterven nodig hebben.

Maar dat is ook helemaal niet de aanpak van Paulus op de Areopagus. In plaats van een deprimerend betoog over mensen die niet deugen, klinkt hier iets heel positiefs: God heeft ons zó hoog, dat Hij wil

dat we ons omkeren, dat we daarvoor in een goede verhouding met Hem komen te staan, waardoor ons hele leven er anders uit gaat zien.

De toehoorder krijgt geen aai over de bol, maar evenmin een klap in het gezicht. Hij krijgt een duw in de rug: draai je om, want je zit op een doodlopend pad. Dat is een boodschap met een positieve strekking.

God zegt: 'Wil het weer wat worden tussen ons, wil je zicht krijgen op wie Ik ben en wat Ik beteken, wil je zicht krijgen op het leven zoals het bedoeld is, dan begint dat met de omkeer. Zolang je met de rug naar me toe staat, kan ik je niets duidelijk maken'.

► Dit is een voorpublicatie uit het boek *Verbonden en vervreemd*; over de God van Paulus op de Areopagus. Wim Dekker, Boekencentrum, 18,99 euro

► Het boek wordt vanavond om acht uur gepresenteerd in de Bergkerk in Amersfoort. Dekker gaat dan in gesprek met Stephan Sanders